Kunnanhallitus 12.10.2026 § 158 Liite 1
Valtuusto 16.11.2026 § 42 Liite 1

Arviointikertomus 2025

Kunnanhallituksen vastaukset

Puumala
SAIMAAN KAUNEIN

Sisällys

1 Puumalan kuntastrategia 1
1.1 Painopiste: Saimaa 1
1.2 Painopiste: Yrittäjyys 3
1.3 Painopiste: Hyvinvointi 4
1.4 Painopiste: Laatuasuminen 5
1.5 Henkilöriskit 6
2 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja konserniohjaus 7
3 Investoinnit 7

Kunnanhallituksen vastaukset tarkastuslautakunnan kysymyksiin

1 Puumalan kuntastrategia

1.1 Painopiste: Saimaa

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Pistohiekalle rakentuu alueen erityispiirteitä kunnioittavaa hyvinvointimatkailua ja alueen palvelut monipuolistuvat.
- Laiturikapasiteettia kasvatetaan sekä kirkonkylässä että Pistohiekalla.
- Satamapalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja satama-alueen palvelutyyli ja -kulttuuri tunnetaan ensiluokkaisuudestaan.
- Saimaa Geopark tunnetaan kansainvälisenä matkailualueena, johon alueen yritykset ovat toimintoineen kiinnittyneet.
- Reitistöinfrastruktuurin laajentuminen ja huolto maanomistajien, kuntien, yrittäjien ja yhteisöjen yhteistyöllä.
- Kirkonkylän ja sataman yleissuunnitelman toimenpiteitä viedään päätöksentekoon ja toteutukseen koko strategiakauden.

Tarkastuslautakunnan kommentit:

Pistohiekalle laiturikapasiteettia on saatu lisää, mutta kirkonkylälle tarvitaan lisää kotisatamapaikkoja ja vierasvenepaikkoja. Satamaan on saatava selkeämmät merkinnät asiointi- ja päivävenepaikoista.

Satamamestarimalli on palautteen mukaan todettu toimivaksi.

Ympäristötaideteos on toteutettu, mutta sen ympäristö on jäänyt keskeneräiseksi. Taideteoksen läheisyyteen tarvitaan taajaman kartta ja Puumalan aluekartta (purjeella oli ennen). Keskustan alueen opaskyltit puuttuvat (tori, satama, Veeranranta, hyvinvointiasema, perhepuisto, kunnantalo) kantatieltä 62.

Milloin jatkuu kirkonkylän ja sataman yleissuunnitelman toteuttaminen? (Esim. koulukartanon alue ja linja-autoasema).

Vastaus/kommentti:

Satama-alueen kotisatamapaikkojen lisäämistä tarkastellaan sataman kehittämisen ohjausryhmän yhteydessä. Vierasvenepaikkojen lisäämiselle ei ole tarvetta. Vaihtoehtoiset alueet uusiksi kotisatamiksi on jo kartoitettu. Ohjausryhmässä ja sen valmistelussa olevassa investointihankkeessa otetaan kantaa Luotsiaseman ja Koulukartanon toteutukseen.

Puumala
SAIMAAN KAUNEIN

Ympäristötaideteoksen ympäristöä ja ns. Kaipiaisen peltoa kehitetään siten, että ProAgria Etelä-Savo on toteuttamassa vihersuunnitelman alueelle. Suunnittelutyö oli yksi osallistavan budjetoinnin ehdotuksista.

Kirkonkylän ja sataman yleissuunnitelmasta on toteutettu seuraavat kokonaisuudet: kt62 ja Keskustien liittymään on toteutettu ympäristötaideteos ja parhaillaan suunnittelussa Kaipiaisen pelto. Kirkonkylälle on lisätty kukkalaatikoita ja pyörätelineitä. Keskustie 10 -alue on toteutunut lähes suunnitelman mukaisesti yksityisten yrittäjien toimesta. Veeranrannassa on kunnostettu penkki ja toteutettu pihan asfaltointi parkkipaikkoineen ja skeittipuisto sekä padel-kenttä yksityisen yrityksen toimesta. Satamatielle on toteutettu kevyen liikenteen väylän yleissuunnitelmaa mukaillen. Digitaalinen mainostaulu toteutettiin kt 62:n varrelle.

Hollituvan ja linja-autoaseman kehittämisestä ei ole tehty linjausta tuleville vuosille.

1.2 Painopiste: Yrittäjyys

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Turvallinen elinkeinopoliittinen toimintaympäristö.
- Kunta toimii yritysten kumppanina yritysten perustamis-, kasvu- ja kehittämisvaiheissa.
- Kunta toimii yrittäjän tukena omistajanvaihdoksissa.
- Yritysvaikutusten arvioinnin käyttäminen.
- Mahdollistetaan osaavan työvoiman saatavuus yrityksille.
- Monipaikkayrittäjyyden edistäminen.
- Uudet, eri toimialojen yritykset sijoittavat merkittävästi Puumalaan.
- Kunnan ja yrittäjien vuorovaikutusten lisääminen mm. yrittäjien tapaamisilla ja toimitiloihin tutustumisilla.

Tarkastuslautakunnan kommentit:

Kunnan ja yrittäjien hyvä yhteistyö on kantanut hedelmää. Uusia yrityksiä on perustettu 11, lakanneita yrityksiä on 5 (netto 6 uutta yritystä).

Miksi luotsiaseman ja Taunolan tonttien alueiden kehittäminen ei ole edennyt?

Vastaus/kommentti:

Sataman kehittämisen ohjausryhmässä ja sen valmistelussa olevassa investointihankkeessa otetaan kantaa Luotsiaseman toteutukseen. Lisäksi alueella toteutetaan kaavamuutos vuosina 2027–2028.

1.3 Painopiste: Hyvinvointi

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen.
- Vahvistetaan kuntalaisten ja monipaikkaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksia kunnan kehittämiseen.
- Kansalaisopiston kurssitarjonnan uudistaminen ja monipuolistaminen.
- Puumalassa toimii hyvinvointiasema ja soten digipalvelut ovat helposti vaki -ja vapaa-ajan asukkaiden saatavissa myös hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen.
- Pelastustoimi ja ensihoito palvelevat 24/7 Puumalassa myös hyvinvointialueelle siirtymisen jälkeen.
- Puumala tunnetaan erinomaisesta asiakaspalvelusta.
- Kestävä kuntatalous

Tarkastuslautakunnan kommentit:

Liikuntaneuvoresursseihin on syytä kiinnittää huomioita tulevaisuudessakin niin, että riittävät resurssit säilyvät.

Perhepuisto valmistui ja on ahkerassa käytössä. Käyttäjiltä on saatu myönteistä palautetta.

Kansalaisopistolle on saatu uusi musiikinopettaja ja sen myötä musiikin opetustarjonta on laajentunut loppuvuoden osalta. Muun opetustarjonnan kehittäminen ei toteutunut.

Lakkautusuhan alla ollut 24/7 pelastustoimi ja ensihoito saatiin säilymään Puumalassa. Tämä palvelu on tärkeä puumalalaisille ja vapaa-ajanasukkaille.

Vastaus/kommentti:

Liikuntaneuvonnassa oli käytettävissä hankerahoitus. Hankkeen loputtua etsitään vaihtoehtoisia tapoja järjestää palvelua talousarvion puitteissa ja vastuullisen kuntatalouden hengessä. Kansalaisopiston kurssien kehittäminen ja monipuolistaminen alkoi 2025 kesäopintojen kasvattamisen osalta. Kurssien ja osallistujien määrän merkittävä kasvu alkoi lukuvuodella 2025-2026. Monipaikkaisten asukkaiden osallistuminen kansalaisopiston toimintaan kasvoi merkittävästi.

1.4 Painopiste: Laatuasuminen

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Asiakaslähtöinen lupa- ja kaavoitusprosessi.
- Edistetään kerrostalo- ja rivitaloasumisen asuntotuotantoa.
- Kasvatetaan omarantaisten tonttien tarjontaa.
- Edistetään vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituisiksi asunnoiksi.
- Mahdollistetaan senioreiden yhteisöllistä asumista.
- Toimivat tietoliikenneyhteydet.

Tarkastuslautakunnan kommentit:

Lupa- ja kaavoitusprosessit etenevät kunnassa ripeästi.

Kunnan olisi aika alkaa suunnitella nykystandardien mukaisia vuokra-asuntoja tarjolle kuntalaisille ja kuntaan muuttaville.

Onko senioreiden yhteisöllistä asumista edistetty ydinkeskustaan palveluiden lähelle?

Onko tietoliikenneyhteyksien kehittäminen yhteistyössä kunnan ja operaattoreiden kanssa toteutunut?

Vastaus/kommentti:

Kunnan omistamien vuokra-asuntojen korjausvelka huomioiden on ensisijaista, että olemassa olevia kohteita kunnostetaan. Lisäksi olennaista on, että kunta harjoittaa aktiivista maankäyttöä asuinalueita kaavoittamalla, jotta yksityisillä toimijoilla olisi kilpailukykyinen ympäristö toteuttaa asuinrakentamista.

Kunta hankki yhden osakkeen As Oy Puumalan Helmestä ja asunto on vuokrattu marraskuun alusta alkaen.

Senioreiden yhteisöllisen asumisen ratkaisuja ei ole toteutettu. Perhekotiratkaisua haettiin yksityisen toimijan kautta ja myymällä hammaslääkäritalo, mutta kauppa kariutui ostajan perääntyessä hankkeesta.

Kunnan laajakaistahankealueita oli neljä, joista toteutui ja rakentui yksi. Muutoin tietoliikenneyhteysasioita on edistetty edunvalvonnan kautta.

1.5 Henkilöriskit

Osalla toimialoista henkilöstön osallistumattomuus koulutuksiin ohjeiden ja säännösten muuttuessa on riski. Varahenkilöjärjestelmän tulee olla toimiva kaikilla toimialoilla. Mistä johtuu että tavoite- ja palautekeskustelut ovat vähentyneet? Kuinka tuetaan eläköitymisen edessä olevien työntekijöiden työkykyä? Onko työkyvyn tukemisen varhaisen tuen malli toiminut?

Vastaus/kommentti:

Henkilöstön osallistumattomuus koulutuksiin ohjeiden, lainsäädännön ja toimintatapojen muuttuessa tunnistetaan riskiksi erityisesti niillä toimialoilla, joilla muutokset ovat jatkuvia ja edellyttävät ajantasaisen osaamisen ylläpitämistä. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman mukaisesti esihenkilöt vastaavat siitä, että henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua tehtävien edellyttämään koulutukseen sekä että koulutustarpeet tunnistetaan osana tavoite- ja palautekeskusteluja.

Tavoite- ja palautekeskustelujen vähentyminen selittynee pääosin hyvinvointipalveluissa ja erityisesti yhtenäiskoululla vallinneella poikkeuksellisella henkilöstötilanteella. Erityisesti pitkät poissaolot ovat vaikuttaneet siihen, ettei tavoite- ja palautekeskusteluja ole pystytty toteuttamaan suunnitellussa laajuudessa.

Eläköitymisen lähestyessä työkykyä tuetaan tarpeen mukaan osana kunnan varhaisen tuen toimintamallia sekä työterveyshuollon kanssa tehtävää yhteistyötä. Yli 55-vuotiaiden työssä jaksamista voidaan tukea tarvittaessa muokkaamalla työtehtäviä, työaikoja tai työn tekemisen tapoja. Työkyvyn heikentyessä arvioidaan yksilöllisesti myös mahdollisuudet osa-aikatyöhön, osatyökyvyttömyyseläkkeeseen tai muuhun työkykyä tukevaan järjestelyyn.

Varhaisen tuen mallissa korostetaan työkykyyn liittyvien haasteiden varhaista tunnistamista ja puheeksi ottamista. Työkykyä voidaan tukea esimerkiksi työajan tai työtehtävien uudelleenjärjestelyillä, työolosuhteita parantamalla, koulutuksella, työnohjauksella, työnkierrolla tai tarvittaessa tehtävien vaihdolla. Mikäli työpaikan omat toimenpiteet eivät riitä, tukea haetaan työterveyshuollosta ja tarvittaessa käynnistetään kuntoutukseen tai muuhun työkyvyn tukemiseen liittyviä toimenpiteitä.

Varhaisen tuen toimenpiteitä on toteutettu tarpeen vaatiessa sekä tapauskohtaisesti huomioiden työntekijän työkyky, työn vaatimukset ja työssä selviytymiseen vaikuttavat tekijät. Toimenpiteinä on käytetty muun muassa työjärjestelyjä, työajan ja työtehtävien mukauttamista sekä työterveyshuollon kanssa tehtävää yhteistyötä.

Mallin mukaisesti työkykyyn liittyviä haasteita on pyritty tunnistamaan ja ottamaan puheeksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tarvittaessa on arvioitu myös muita työkykyä tukevia toimenpiteitä yhdessä työntekijän ja työterveyshuollon kanssa. Varhaisen tuen mallin voidaan arvioida toimineen tarkoituksenmukaisesti ja sen mukaisia toimenpiteitä on toteutettu tarpeen mukaan sekä tapauskohtaisesti.

2 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja konserniohjaus

Kuntakonserniin kuuluu viisi tytäryhteisöä, yksi kuntayhtymä ja kolme osakkuusyhteisöä. Kiinteistö Oy Puumalan Vuokratalojen toiminta ei ollut konserniohjeen mukaista. Asuntojen käyttöaste oli pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna. Yhtiöllä on myös suuri henkilöriski. Kunta myönsi tälle tytäryhtiölle pääomalainaa 1,4 miljoonaa euroa.

3 Investoinnit

Investoinnit toteutuivat pääsääntöisesti suunnitellusti lukuun ottamatta maanhankintaan ja reitistöön varattuja määrärahoja. Vuokratalojen pääomalaina oli virheellisesti kirjattu investointeihin. Miksi yritystilojen saneerausinvestoinneista on toteutunut vain 45,2 %?

Vastaus/kommentti:

Kunnan investointimenot olivat kokonaisuudessaan 1 566 628 euroa, mikä on vain 44 % budjetoidusta. Talousarviomuutoksen jälkeen investointimenoihin oli varattuna 3,4 miljoonaa euroa. Investoinneista jäi toteutumatta esimerkiksi maanhankintaan varattua määrärahaa 270 000 euroa, koska Kanttorilanrannan kaavapäätös ei saanut lainvoimaa ja näin ollen kauppaa ei esisopimuksen mukaisesti pystytty toteuttamaan. Reitistöön varattua määrärahaa jäi käyttämättä 120 000 euroa, sillä rahoituspäätös saatiin syksyllä ja näin ollen rakentamista ei pystytty vielä aloittamaan. Pistohiekan venesatamahankkeelle saatiin jatkoaika vuoden 2026 loppuun saakka. Pakastamon muutostöistöihin varauduttiin alun perin merkittävästi korkeammalla määrärahalla, mitä suunnitteluvaiheen jälkeen tosiasiallisesti tarvittiin.

Suurin selittävä tekijä on Vuokrataloyhtiön pääomalaina, joka ei kuulunut investointeihin.

Investointien toteuman tilanne on kuvattu tilinpäätöksen tekstiosiossa sekä investointitaulukossa.